

Brev til redaktøren

Innlegg på inntil 400 ord sendes tidsskriftet@legeforeningen.no. Redaksjonen forbeholder seg retten til å foreta redaksjonelle endringer. Tidsskriftet praktiserer tilsvarsrett i henhold til Vancouvergruppens regler.

Gaza

Situasjonen i Gaza har opprørt en hel verden. De to legene Mads Gilbert og Erik Fosse har reist inn i området og ytt legehjelp til palestinere i en svært vanskelig situasjon. Dette har de gjort med fare for egen sikkerhet, og de fortjener respekt for risikoen de løper for å hjelpe mennesker rammet av krig.

Det bør likevel ikke være tvil om at de to også opptrer som politiske aktører i en konflikt mellom Israel og palestinere. Deres uttalelser fra området inneholder beskrivelser av den humanitære situasjonen blandet sammen med det som grenser til politisk agitasjon. Utsagn som at israelerne myrder for fote, at det ikke er snakk om en krig, men en systematisk bombing av sivile mål, massakre av sivile palestinere, og at Israel bryter folkeretten, er bare eksempler på hva de to har uttalt på fjernsyn de siste dagene.

Vi kan være glad for at det finnes folk som Mads Gilbert og Erik Fosse som er villig til å ta steget ut av vår trygge norske sykehushverdag for å jobbe i en situasjon preget av kaos og død. At helsearbeidere som de to også har et politisk engasjement, er både naturlig og forståelig.

Deres uttalelser om selve konflikten i Midtøsten må vi imidlertid ta for det de er: partsinnlegg i en konflikt hvor nyansene sjelden kommer frem og Israel oftest ikke vises noen forståelse.

Ragnvald Bjørngaas Petersen
Sandnes

Er god kommunikasjon så vanskelig?

I Tidsskriftet nr. 24/2008 presenterer Pål Gulbrandsen et nytt undervisningsopplegg i kommunikasjon for sykehusleger (1). God kommunikasjon preges av respekt og åpenhet, uansett om partene er fremmede eller kjent for hverandre og uavhengig av rollene partene måtte ha i en gitt situasjon. Det som blir sagt er viktig, men like viktig er hvordan det blir sagt (og hva som eventuelt ikke blir sagt). Gulbrandsen har sikkert et oppriktig ønske om å hjelpe leger til å forbedre sine evner til å kommunisere med pasienter, og jeg er helt enig med ham i at undervisning om og øvelse i (heller enn «opplæring i») klinisk kommunikasjon bør

få en større plass i legenes videre- og etterutdanning.

Det som skremmer meg, er hvor dårlig han kommuniserer med meg som leser, lege og lærer. Han får meg ikke akkurat til å senke skuldrene når han åpner med: «Det er kanskje ikke så underlig at det å kunne kommunisere med pasienter er undervurdert.» Jeg får frysninger av setninger som: «Vi håper at det at legene blir klar over at de selv har godt av å endre praksis, kan endre på denne situasjonen.» (En liten detalj: legene jeg jobber sammen med har for lengst sluttet å omtale seg selv som «vi»). Forsøker Gulbrandsen å vise empati når han skriver setninger av typen: «Ikke minst den moderne oppgaven å gi mye korrekt informasjon stiller store krav til legehjernen?»

Kronikken er full av uttalelser som gjør at jeg som lege ikke føler meg respektert av Gulbrandsen. Kanskje han har en humor som ikke jeg forstår? Dessuten får jeg inntrykk av at Gulbrandsen har «en betydelig tendens til å ha forhåndsoppfatninger» om leger. Selv om han måtte finne støtte for sitt syn i litteraturen han refererer til, tror jeg ikke at han oppnår god kommunikasjon med sin fremstilling, verken med lesere (leger) som kjenner seg igjen eller med dem som ikke kjenner seg igjen i klisjeene. Hvorfor var ikke redaktøren mer kritisk her? Bare tittelen *God kommunikasjon – også for legenes skyld!* er en provokasjon. Ordet kommunikasjon kommer fra det latinske *communicare*: dele, gjøre felles. Som menneske gleder jeg meg over god kommunikasjon. Dårlig kommunikasjon opplever jeg som ubehagelig. Det er derfor jeg har skrevet mitt første leserinnlegg i dag.

Margitta Kampman
Tromsø

Litteratur

1. Gulbrandsen P. God kommunikasjon – også for legenes skyld! Tidsskr Nor Legeforen 2008; 128: 2840–2.

P. Gulbrandsen svarer:

Det er generelt gledelig å skape følelsesmessig engasjement, og det er godt å høre at Margitta Kampman er enig i at klinisk kommunikasjon bør få en større plass i legenes videre- og etterutdanning. Imidlertid kan det virke som kronikken min har såret henne. Hun føler seg ikke respektert som lege. Jeg beklager det, det var selvsagt

ikke meningen. Innlegget hennes er i seg selv et tydelig svar på spørsmålet hun stiller i tittelen: Ja, så vanskelig er kommunikasjon.

Bruken av «vi» i kronikken var bevisst, for å gjøre det tydelig at vi er mange som arbeider sammen om prosjektet jeg omtaler, selv om selve artikkelen ble skrevet av meg. Enkelte ganger bruker jeg også «vi» slik man bruker det om allment etablert kunnskap – det ville unektelig virke litt underlig med utsagnet «Vi vet hva som karakteriserer god kommunikasjon» i første person entall. Et par ganger mot slutten bruker jeg også «vi» i betydningen «vi leger», og jeg innser at det kan ha vært forvirrende.

Innlegget minner meg om at det ikke bare er *hva* som blir sagt og *hvordan* ting blir sagt som avgjør hvordan det blir oppfattet, men også *hvem* som kommer med budskapet. Jeg har i mange sammenhenger fremmet spissformulerte legekritiske synspunkter for å bidra til forandring. Svært ofte opplever jeg at mine kolleger tillegger utsagnene større vekt når de forstår at jeg selv er lege. Jeg synes det er synd at det er slik, men det er allmenmenneskelig og forståelig.

I mange år som lege levde jeg i den villfarelse at jeg var god til å snakke med folk. Kanskje var jeg ikke så ille, men etter å ha lært om god kommunikasjon ble jeg mye mer effektiv, og arbeidet ble mer spennende og givende. Det var denne gaven jeg ville formidle med overskriften, for å trekke leger inn i teksten. Jeg håper Kampman bruker energien som er utløst av lesingen konstruktivt ved å fremme god medisinsk kommunikasjon overalt rundt seg. Det er faktisk et svært forbedringspotensial, ikke minst i sykehus, der teknologi, manglende styring med egen arbeidstid og økonomiske styringsparametere hindrer legene i å videreutvikle de uerstattelige menneskelige sidene ved legerollen.

Pål Gulbrandsen
Lørenskog